

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ,

ΔΙΟΜΑΧΟΣ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

ΦΥΛ. Μ. ΑΘΗΝΑΙ, 1 Σεπτεμβρίου 1861. Αριθ. 40.

Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΒΑΡΑΓΓΑΙΔ' ΙΛΛΙΕΡ.

(Le marechal Baraguey-d' Illiers)

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ . . . .

Γεννηθεὶς ἐν Παρισίῳ τῇ 6 Σεπτεμβρίου 1795 ὁ Στρατάρχης κόμης Βαραγγαὶ δ' Ἰλλιέρ εἶναι υἱὸς γενναίου στρατηγοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας. Κατὰ τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος εἰσῆλθεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, καὶ ἔκαμε τὰ πρῶτά του ἀνδραγαθήματα κατὰ τὸ 1812 εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ῥωσσίας, ὅπου ἔχασε τὸν πατέρα του, ἤθελεν ἀπωλέσει καὶ τὴν ζωὴν ἄνευ τῆς ἀφοσιώσεως γενναίων τινῶν συντρόφων. Εἰς Λειψίαν σφαῖρα κατέθραυσε τὴν ἀριστερὰν χεῖρά του, ἡ πληγὴ δ' αὐτὴ ἐπέφερε τὴν ἐκτομὴν τοῦ ἐπικαρπίου καὶ κατεδίκασε τὸν νέον καὶ γενναῖον ἡρωοτηριασμένον εἰς θλιβερὰν ἀπραξίαν, ἣτις ἐπέξετάθη καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ 1814 καὶ 1815.

Κατὰ τὴν Παλινόρθωσιν αἱ Βοναπαρτικαὶ ἰδέαι του ὡς πασίγνωστοὶ δὲν ἦσαν ποσῶς κατάλληλοι τὸν βοηθήσωσιν εἰς ταχεῖαν προαγωγὴν, μολοντί ἡ μήτηρ του, μία τῶν ἀδελφῶν του ἡ ὑπανδρευμένη τὸν ὑποστράτηγον Δαμρεμῶνα (Damrémont) καὶ ἑτέρα τὸν ὑποστάτηγον Φοᾶ (Foy) ἀνήκον εἰς τὴν νομιμόφρονα μερίδα, καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν νὰ ἐλιγωρηθῇ· αἱ δὲ ὑπηρεσίαι του κατὰ τὸν πόλεμον τῆς Ἰσπανίας δὲν ἐπέφερον εἰς αὐτὸν

παρά τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ. Εὐρίσκειτο εἰς Ἀλγερίαν παρά τῷ στρατηγῷ Βουρμόντ (Bourmont), ὅταν ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰουλίου ἐξήστραψεν, ἐκ δὲ ταύτης τῆς ἐποχῆς μόνις ἤρχισαν ν' ἀποδίδωσι δικαιοσύνην εἰς τὰς διακεκριμένας γνώσεις του, ἄτινας αἱ μακρᾶι εὐκαιρίαι κατωτέρου ἀξιωματικοῦ ἔκαμον ν' ἀποκτήσῃ. Συνταγματάρχης κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1830, μετὰ τινα ἔτη ὠνομάσθη ὑποδιοικητῆς, καὶ βραδύτερον διοικητῆς τοῦ Σχολείου Σαιντ-Σὺρ (Saint-Syr) μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου.

Ἐκ τοῦ 1841 μέχρι τοῦ 1844 ὁ Στρατηγὸς Βαραγγαὶ Διλλιέρ ἐδιοίκησεν εἰς Ἀφρικὴν τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κωνσταντίνης.

Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου εἶχεν ἤδη ἐγκαταλείψει τὴν Ἀφρικὴν καὶ εὐρίσκειτο εἰς Βεζανσὸν (Besançon) ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς μεραρχίας. Οἱ ὁμόφρονες τοῦ Κ. Λεδρού-Ρολέν (Ledru-Rolin) καὶ οἱ Ἐρυθροὶ, ὡς τότε ἔλεγον, εἶχον ἐκλέξει τὴν πόλιν ταύτην ὡς ἓνα τῶν κυριωτέρων σταθμῶν ἄλλ' ὁ στρατηγός, ὃν εἰς οὐδὲν ἐλόγιζον, τοὺς ἐτακτοποιήσεν. Ἡ ἀπόφασίς του ὑπῆρξε τοιαύτη ὥστε δὲν ἔμενον εἰς τοὺς παραξίνας εἰμὴ νὰ κενώσωσι τὴν χώραν πάραυτα, τούτου ἕνεκεν οἱ κάτοικοι τῆς la Franche-Comté, ὀφείλοντες εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν στρατηγὸν Βαραγγαὶ Διλλιέρ, ὠνόμασαν οἰκιοθελῶς αὐτὸν βουλευτήν. Ἰπῆρξεν οὕτω μέλος δύο Συνελεύσεων, τῆς ἐθνικῆς καὶ νομοθετικῆς, καὶ ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτρόσή του κατέστησε τὴν μεγάλην μερίδα τῆς τάξεως. Ὁ Καβαιναῖκ (Cavaignac) πρὸς αὐτὸν διέκειντο κακῶς καὶ πολλάκις συνέβη ν' ἀλλάξωσι λόγους πικροὺς κατὰ τὴν συζήτησιν. Αἱ πρὸς τὸν πρίγκηπα πρόεδρον σχέσεις αὐτοῦ ἀπέβαινον ὀλίγον κατ' ὀλίγον συμπαθεῖς· διὸ καὶ ὠνομάσθη διοικητῆς τοῦ σώματος τῆς κατοχῆς τῆς Ρώμης. Ἀλλ' ἡμερὶς τῶν ὁπαδῶν τοῦ Πάπα εἶδε τὸν ἀρχηγὸν τοῦτον μετὰ διςαρεσκείας, καὶ δὲν ἐμετρίασε ποσῶς τὰς ἐπιθέσεις τῆς. Ὁ στρατηγός, ὅστις κατ' αὐτὸν δὲν ἦτο ποσῶς καρτερικός, ἔδειξε τοῦλάχισον ὅτι ποσῶς δὲν ἐταράττετο· ἀλλ' αἱ σχέσεις ἐτραχύνθησαν, καὶ διὰ ν' ἀποφύγῃ δυσπρόστους συγκρούσεις, ἀνεκλήθη.

Ἐν ἔτος μόνις εἶχε παρέλθει μετὰ τὴν ἐπιστροφήν αὐτοῦ, ὅποτε ἀντικατέστησε τὸν στρατηγὸν Σαγκαρνιέρ (Changarnier) εἰς τὴν στρατιωτικὴν διοίκησιν τῶν Παρισίων. Ἐπίστευσαν κατ' ἀρχὰς ὅτι ὁ στρατηγὸς προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας τοῦ ξίφους του εἰς τὴν προσωπικὴν πολιτικὴν τοῦ πρίγκηπος προέδρου· ἀλλ' ἠπατώντο, οἰοιδήποτε ἦσαν οἱ λόγοι οἵτινες ὑπηγόρευσαν εἰς αὐτὸν διαγωγὴν τοιαύτην, οὗτος ἀφῆκε τὴν θέσιν του πρὸ τοῦ Πολιτικοῦ τολμήματος, καὶ ὅταν ἐφθασεν ἡ 2 Δεκεμβρίου, δὲν εἶδον αὐτὸν οὔτε μετὰ τῶν στρατηγῶν τῶν μαχομένων ὑπὸ τὸν πρίγκηπα Λουδοβίκον Βοναπάρτην, οὔτε μετ' ἐκείνων οἵτινες διεμαρτύροντο. Ὁ στρατηγὸς μετέστη τῶν μερίδων, καὶ διετήρησεν αὐτὴν τὴν ἐξαιρετικὴν θέσιν, μέχρις οὗ ἡ νέα Κυβέρνησις ὀριστικῶς ἀποκατέστη, ὅτι ἐπίστευσεν ὅτι ἡδύνατο νὰ ἐπικαλεσθῇ τὰ Βοναπαρτικά του αἰσθήματα, διὸ καὶ ὠνομάσθη ἀντιπρόεδρος τῆς Γερουσίας.

Κατὰ τὰ 1853 ὁ στρατηγὸς Βαραγγαὶ Διλλιέρ ἀπεστάλη ὡς πρέσβυς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἦτον ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἠτοιμάζοντο διὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, καὶ ἡ κατάστασις αὐτὴ ἀπῆται θέσιν μᾶλλον στρατιωτικὴν παρά διπλωματικὴν. Ὁ στρατηγὸς ἀνταπεκρίθη εἰς ὅλας τὰς προσδοκίας τῆς θέσεώς του. Ἀντὶ νὰ δαπανᾷ τὸν καιρὸν του εἰς συνήθεις βραδουργίας, τὸν μετεχειρίσθη εἰς ἐπιτήρησιν, εἰς προσπαθείας καὶ ἐργασίας παντοειδεῖς διὰ τὴν καλλιτέρευσιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων. Πραγματευόμενος στρατιωτικῶς εἰς τὰς τῶν προξενικῶν γραφείων δυσκολίας, καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἓνα διπλωμάτην, ὅστις ἀγνοεῖται, διὰ μίαν ἀμφισβήτησιν· εἶπεν « ἐὰν ἀπώλεσε μίαν χεῖρα εἰς Λειψίαν, δὲν εἶναι θεβαίως ἐκείνη, χάρις τῷ Θεῷ, ἥτις εἶναι ἀναγκαία διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὸ πιστόλιον.» Περαιωθείσης τῆς ἀποστολῆς του, ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν, ὠνομάσθη στρατάρχης, καὶ μετὰ τὴν ἀπόπειραν τοῦ Ὁρτίνη, ἔλαβε τὴν ἀνωτέραν διοίκησιν τῶν Δυτικῶν ἐπαρχιῶν.

Ἀληθῆς στρατιωτικὴ καρῆσις ἀγαπᾷ πάντοτε καὶ παντα-

χοῦ νὰ μάχηται παρὰ νὰ πραγματευῆται, ἔστω καὶ ὑπὸ τὰς προσφορωτέρας περιστάσεις. Ὁ στρατάρχης Βαραγγαὶ Διλλιέρ εἰς τὸ ἐξωτερικόν του φέρει ὕψος ἠθικῆς ἐνεργείας, ἥτις τὸν χαρακτηρίζει. Ἰπῆρχε ποτὲ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ραδέσκυ (Radetzky) εἰς ἀγαθὸς καὶ γενναῖος στρατιωτικὸς, εἰς ἥρωας, ὃν ὠνόμαζον στρατηγὸν Ἄσπρ (le general Aspre). Ἦτο λέων ὡς πρὸς τὸ θάρρος, ἀλλ' οἱ ὁμοίωθαμοὶ του εὗρισκον ἰδιότροπον τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, καὶ ἡ διάθεσις αὐτῆ ἀνοικονόμητος καταφαίνεται πρὸ πάντων εἰς τὴν ἐκστρατείαν. Ἡκούσαμεν τελευταῖον ὅτι ἔλεγον εἰς ἓνα ξένον ἀξιωματικὸν ὅτι ὁ στρατάρχης Βαραγγαὶ Διλλιέρ ἦτον ὁ Γάλλος Ἄσπρ παραθέσαμεν, δὲ τὴν παραβολὴν ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι ὁμιλοῦμεν μόνον περὶ τῆς παρατόλμου γενναιότητος καὶ τῆς ἀδαμάστου ἐνεργείας κατὰ τὴν ἀπόφασιν. Δύο εἰσὶν αἱ ἰδιότητες ὧν ἕνεκεν οἱ δύο οὗτοι ἀνώτατοι ἀξιωματικοὶ τῶντι ὁμοιάζουσιν· ἀφίνομεν ἰδίως εἰς τὸν Αὐστριακὸν στρατάρχην τὰς ἀνισότητας καὶ τὰς δυστροπίας τῆς κακῆς διαθέσεως.

Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΝΙΕΛ.

(Le marechal Niel)

I

Εἰς τὸ Μηχανικὸν σῶμα ἡ πολιορκία τῆς Σεβαστουπόλεως ἔκαμε προδήλους δύο ἀξιοσημειώτους προσωπικότητας, τὸν Στρατηγὸν Τοτλέβεν (Totleben) ἐκ τῶν Ρώσων, καὶ ἐκ τῶν Γάλλων τὸν στρατηγὸν Νιέλ (Niel). Ὁ Φραγκίσκος Τοτλέβεν ἤρχιζε τὸ στάδιόν του, ὅταν ὁ πόλεμος τῆς Ἀνατολῆς ἐκηρύχθη. Οὗτος ἐν μικρῷ χρονικῷ διαστήματι, καὶ χάρις εἰς τὸ ἀκούραστον πνεῦμα, ὅπερ ἀνέπτυξε κατὰ τὴν ὑπεράσπισιν, διῆλθε διαδοχικῶς τὺς βαθμοὺς τοῦ λοχαγοῦ, τοῦ ταγματάρχου,

ἀντισυνταγματάρχου, συνταγματάρχου, ὑποστρατήγου καὶ ἀντιστρατήγου μέχρι τοῦ στρατηγοῦ. Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπίσης πόλεμον ἔλαβε μέρος ἐνδοξὸν καὶ ὁ στρατηγὸς Νιέλ· ὅτι οὗτος ἐξέτελεσεν ἐνώπιον τῆς Σεβαστουπόλεως εἰς τὸ ἐξῆς ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν, ἥτις θέλει ἀναμίξει τὸ ὄνομά του εἰς τὴν ἀνάμνησιν αὐτῆς τῆς γιγαντιαίας πολιορκίας. Ἐν τούτοις τὸ ἐνδοξὸν τοῦτο ὄνομα μέχρι τοῦ χρόνου τούτου δὲν εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τῶν ὀρίων τοῦ στρατοῦ. Γνωρίζουσιν ἅπαντες ὅτι ἡ ἄμυνα τῆς Σεβαστουπόλεως εἶχε τὸν ἥρωά της, ἀγνοοῦσιν ὅμως ὅτι καὶ ἡ προσβολὴ εἶχεν ἐπίσης τὸν ἰδικόν της, ἀλλ' ἡ δημοτικότης ἀπεδίδετο κατὰ προτίμησιν εἰς τὸν Στρατηγὸν Τοτλέβεν. Εἶναι ἀληθὲς ἡμεῖς οἱ Γάλλοι τοιοῦτοι ἐσμὲν πάντοτε, παραφερόμεθα καὶ προκαταλαμβάνομεθα ἀπὸ τὰς ξένας δόξας· τοιοῦτόν τι συνέβη καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους διὰ τῶν τιμῶν τῶν ἐφημερίδων μας καὶ τῶν ῥῶδων. Ἄλλως τε ὁ στρατάρχης Νιέλ, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, δὲν ἔχει τίποτε τοῦ ματαίου ἐκείνου γοητεύματος, ὅπερ προητοιμάζει τὴν φαντασίαν, ἥτις κάμνει ἓνα ἄνδρα τὸν λέοντα τῆς ἡμέρας. Οὗτος ἐστὶν ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος, τῆς σπουδῆς καὶ νουεχῆς, οἱ δὲ ῥωμαντικοὶ εὐρίσκουσι πιθανῶς τὴν φυσιογνωμίαν του ὀλίγον κοινὴν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ δραματικοῦ συμφέροντος. Ἰπὸ τὸ συμφέρον τοῦτο δὲν θέλωμεν ἐνασχοληθῆ ποσῶς ἐνταῦθα, ἔχομεν, χάρις τῷ Θεῷ, καλλίτερόν τι νὰ πράξωμεν· ἐρευνῶντες μίαν ζωὴν ἐντιμον, πολύμοχλον, πάντοτε ἀπλήν καὶ πάντοτε ἀξίαν μιᾶς μετριοφροσύνης πλήρης χάριτος κατὰ τὰς ἠρωϊκωτέρας πράξεις.

II

Ὁ Φραγκίτκος Νιέλ, ἤδη ὑπασπιστῆς τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος Γ' καὶ στρατάρχης τῆς Γαλλίας, ἐσπούδασεν εἰς τὸ πολυτέχνικόν σχολεῖον, ἐξ οὗ ἐξῆλθεν ὡς ὑπολοχαγὸς εἰς τὸ σῶμα τῶν μηχανικῶν τοῦ Μέτζ. Γεννηθεὶς τῷ 1802, τὸ 1827 ἔγεινε ὑπολοχαγὸς Α'. τᾶξως, τὸ 1835 λοχαγὸς εἰς τὸ σῶμα τοῦ μη-

χανικοῦ. Τὸ 1836 ἐπεβιάσθη διὰ τὴν Ἀφρικὴν, καὶ διέπρεπε κατὰ τὸ 1837 εἰς τὸ γενικὸν ἐπιτελεῖον τοῦ σώματος τῆς ἐκστρατείας κατὰ τῆς Κωνσταντίνης. Ἡ ἐκπύρθησις τῆς Κωνσταντίνης εἶναι τὸ τελευταῖον ἐπεισόδιον τῆς πρώτης ἐποχῆς τῶν πολέμων τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ συνθήκη τῆς Τάφνας (Tafna) ἐπραιοῦτο, καὶ τὸ τελευταῖον ἔχνος τῆς τουρκ. κυβερνήσεως ἐγένετο ἀφανές. Μία περίοδος εἰρήνης ἀναφορικῆ ἤρχιζεν, ἀλλ' ἡ ἐκπύρθησις αὕτη, ἐξ ἧς χρονολογοῦνται τόσα παραγωγὰ ἀποτελέσματα διὰ τὴν ἡμετέραν κατάκτησιν, ὑπῆρξεν, ὡς γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ἐκ τῶν πλέον φοβερῶν καὶ ἐκ τῶν πλέον δυσκόλων. Ἐπρεπε νὰ ἐπανεέλθωσιν ἐκεῖ δις, νὰ στρατοπεδεύτωσι δις, καὶ ἐνῶ τὸ φρούριον ἐπιπτε μετὰ αἱματοδεστάτας ἀντιστάσεις, τὸ σῶμα τοῦ μηχανικοῦ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν νίκην. Εἰς τὸ σῶμα τοῦτο ἐργασθεὶς ἐπιτυχῶς ὁ λοχαγὸς Νιέλ, διεκρίθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐπηνέθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν, βραδύτερον ὀνομασθεὶς ταγματάρχης καὶ ἀργότερον κατὰ τὸ 1838 ἀντισυνταγματάρχης.

Ἐπανελθὼν ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρέτησεν εἰς Μιτς εἰς τὸ 3^{ον} σύνταγμα τοῦ μηχανικοῦ, τοῦ ὁποῦ ἐγένετο διοικητῆς (συνταγματάρχης) τὸ 1846. Ἡ ὑπόληψις τῶν ὡς ἐνός ἐκ τῶν πλέον πεπαιδευμένων καὶ ἱκανῶν ἀξιωματικῶν τῶν μηχανικῶν, ἔκαμε κατὰ τὸ 1849 νὰ προστεθῆ εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ῥώμης ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐπιτελείου τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην μετὰ δύο μῆνας ἐπικολούθησε προαγωγὴ εἰς βαθμὸν ὑποστρατήγου ἀνωτέρου διοικητοῦ τοῦ μηχανικοῦ σώματος κατὰ τὴν ἐκστρατείαν. Διεύθυνεν οὕτω ἐπὶ τρεῖς ἐβδομάδας τὴν πολιορκίαν τῆς Ῥώμης, ἀφοῦ πρότερον ὁ στρατηγὸς Οὐδινὸ (Oudinot) ἐπειράθη ματαίως μετ' ἀνεπαρκῶν δυνάμεων νὰ καταλάβῃ τὴν αἰωνίαν πόλιν, μανιωδῶς ὑπερασπιζομένην ὑπὸ τοῦ Γαριβάλδου καὶ τῶν ἐνθουσιασμένων λεγεόνων του. Οἱ πολεμικοὶ ἄνδρες καὶ οἱ πολυμαθεῖς ἐγκωμίασαν ὀμοθυμαδὸν κατὰ τὴν σιβαρὰν ταύτην βᾶσανον τὰ σπάνια πλεονεκτήματα τοῦ στρα-

τάρχου Νιέλ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς πολιορκίας. Οὐδεὶς ὑπῆρξεν ἐν τῷ ἐπιτελείῳ μὴ ἐπευφημῶν τὴν μοναδικὴν δεινότητά του εἰς τὴν διάγνωσιν καὶ ἐκλογὴν τοῦ σημείου τῆς προσβολῆς, καὶ ἐπίσης μὴ ὑμῶν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὀργανικῶν ἔργων περὶ τὸ τέλος τριῶν ἐβδομάδων ῥωγμὴ ὑπῆρχεν ἠνεωγμένη, ἦν προσέβαλλον τὴν 20 Ἰουνίου. Μετὰ ταῦτα πρὸς πείσμα τῆς λίας ἰσχυρογνώμονος ἀντιστάσεως εἰς τὸ ἐσωτερικόν, τῶν ἡμετέρων καθεξάντων τὴν 29 τὸν πρῶτον καὶ μέγιστον προμαχῶνα, ἡ συνθηκολόγησις τῆς πόλεως ἐπικολούθησε τὴν 3 Ἰουλίου.

Ὁ στρατηγὸς Νιέλ, ὅστις ἦτο πλήρης δόξης εἰς αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν, ἐπανῆλθε προσκολληθεὶς εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν ὡς μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ μηχανικοῦ (comité de genie), καὶ ἐκεῖ ἔμενεν ἐκ τοῦ 1833 ἕως ἀντιστρατήγος μεραρχίας (général de division) μέχρις οὗ ἔλαβε τὴν διοίκησιν τῶν στρατευμάτων τοῦ μηχανικοῦ εἰς τὸ σῶμα τοῦ στρατοῦ, ὅπερ κατὰ τὸν Αὐγούστον 1854 διευθύνθη πρὸς τὴν Βαλτικὴν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Βαραγγέ δ' Ἰλλιερ.

Ἐσκέφθησαν νὰ προσβάλλωσι τὴν Βομαρσούν (Bomarsund) εἰς τὰς νήσους τῆς Ἀλάνδης (d' Aland). Τὸ μέρος τοῦτο ὄχνηρωμένον κατὰ θάλασσαν, δὲν ἦτο κατὰ ξηρὰν παρὰ πολὺ ἀτελῶς. Τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα ἀπεβιάσθησαν· ὁ Στρατηγὸς Νιέλ ἀνήγειρε δύο πυροβολεῖα κατὰ τοῦ μεσημβρινοῦ πύργου, ὅστις ἐπέκειτο τῇ ἀκροπόλει, εἰς δύο δ' ἡμέρας τὸ Ῥωσικὸν πυροβολικὸν ὑπεχρεώθη εἰς σιγὴν. Ἐνῶ ἡ φρουρὰ ἐπίστευεν ἑαυτὴν προσβαλλομένην μόνον κατὰ θάλασσαν καὶ ἐγέλα διὰ τοιαύτην ἀνίσχυρον προσβολὴν, τὸ πῦρ τῶν ἡμετέρων κανονοστοιχιῶν ἐπέλθον παρυσθεὶς κατέλαβεν αὐτὴν, καὶ προσέβαλε τὸσον ἰσχυρῶς τὸ φρούριον, ὥστε ἐδέησε νὰ συνθηκολογήσῃ τὴν 16. Ἡ ταχία καὶ περιφανὴς ἐκστρατεία ὠφέλησε πολὺ τὸν στρατηγὸν Νιέλ. Τὸ περιώνυμον τοῦ ἀνδρὸς ἐπηύξησεν εἰς τὸν στρατὸν τοῦτου δ' ἔνεκεν ὁ αὐτοκράτωρ ὠνόμασεν αὐτὸν ὑπασπιστὴν, καὶ ἐπεφόρτισεν αὐτὸν σχεδὸν πάραυτα μετέμπιστευτικὴν ἀποστολήν

εις Κριμαίαν. Ἡ πολιορκία τῆς Σεβαστουπόλεως δὲν ἐπροχώρει, τὸ δὲ ζήτημα ἦτο διατὶ αἱ ἠνωμένοι προσπίθεται τῶν Γάλλων καὶ Ἀγγλων ἀπέβαινον καθ' ὀλοκληρίαν σχεδὸν μάταιαι πρὸ τοσοῦτου χρόνου.

Ἡ ἐκστρατεία τῆς Ῥώμης καὶ ἡ πρόσφατος ἐκπόρθησις τῶν ὀχυρώσεων τοῦ Βομαρσούνδ συνέτεινον εἰς τὴν ἐν Κριμαίᾳ ἀποστολὴν τοῦ στρατηγοῦ Νιέλ. Χωρὶς νὰ λάβῃ μέρος ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἔργα τῆς προσβολῆς καὶ τῆς ἀμύνης, νὰ ἐκτιμῆσῃ τὰ καλῶς καὶ κακῶς τυγχάνοντα καὶ νὰ ἐπιφέρῃ ἐπινοήσιν νέων ἰδεῶν.

Ἡ ἐν Κριμαίᾳ διαμονὴ τοῦ ἀπῆρξε συμβάρ.

Ὁ Γενικὸς ἀρχηγὸς ὑπεδέξατο μὲ χαρὰν τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ αὐτοκράτορος· οὗτος δὲ ἤρξατο πάραυτα τῆς ἐργασίας· ἠρεύνησε διὰ γεωτρυπάνου καὶ ἐπηκρίβωσε ἅπαντα τὰ μέρη· ἐποίησατο λόγον περὶ παντὸς ἐμποδίου, ἤκουσε τὰς ἐκτιμήσεις τῶν δεκεκριμένων ἀρχηγῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν, οἵτινες ἐπὶ τέσσαρας μῆνας ἠκολούθουν κατὰ πόδα τὴν προχώρησιν τῆς παραδόξου ταύτης πολιορκίας· ἐπεσκέφθη τὰ ἡμέτερα ἔργα τῆς πλησιάσεως, ἐπεσκόπησε τὴν ἄμυναν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὴν ὑπερμάχυσιν ὅλων τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἡ φύσις ἀφειδῶς ἐῤῥίψε περὶ τὴν Σεβαστούπολιν. — Ἄμα τῇ ἀφίξει του, ἔγραφεν ὁ Γενικὸς ἀρχηγὸς τὴν 3 Φεβρουαρίου, ὁ στρατηγὸς Νιέλ δὲν ἔπαυσε σπουδάζων τὸ φρούριον, ὅπερ κατὰ τὴν εὐρείαν του ἔκτασιν συνέχει τὴν πόλιν καὶ τὸ περικεχαρακωμένον στρατόπεδον. Ἡδυνήθη διὰ τῆς πείρας του νὰ ἐκτιμῆσῃ τὰς δυσκολίας καὶ τὴν λυπηρὰν ἐξασθένησιν τοῦ ἀλαίμου Ἀγγλικοῦ στρατοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῦ οὐρήχισαμεν ἐξ ἡμισείας τὴν πολιορκίαν τῆς Σεβαστουπόλεως.» Εἴμεθα εἰς τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1855. Ἡ πολιορκία τῆς Σεβαστουπόλεως διήρκει πρὸ τεσσάρων μηνῶν, ἀλλ' ἡ ἐκεῖ διαμονὴ τριῶν ἐβδομάδων ἔπεισε τὸν στρατηγὸν Νιέλ ὅτι ἡ προσβολὴ ἠκολούθει σφαλερὰν ὁδόν, καὶ ὅτι ἀντὶ νὰ κατευθυνθῇ ἐναντίον τῆς Σε-

βαστουπόλεως, κατευθένετο κατὰ τοῦ προαστείου τῆς Καραμπελνάγας, εἰς ὃ κατέτεινον ἅπασαι αἱ προσπάθειαι, διότι ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὸν προμαχώνα Μαλακῶφ, εἰς τὸ σημεῖον τὸ πλέον ἰσχυρὸν καὶ τὸ μᾶλλον συμβάλλον εἰς τὴν υπεράσπισιν. — Ἐπιλέγω, ἔγραφεν ὁ Νιέλ, οἷονδήποτε θέλει εἶσθαι τὸ μέρος ὅπερ θέλει εὐδοκιμήσει πρέπει, νὰ προσβάλλωμεν τὸ φρούριον ἐκ τοῦ μέρους τοῦ Μαλακῶφ. —

Τρόντι τὸ Μαλακῶφ ἄπαξ, καταλαμβανόμενον, ὑπερεῖχεν ὅλου τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους καὶ τοῦ λιμένος τῆς Σεβαστουπόλεως· ἡ δ' ἐλπίς τῶσων πλεονεκτημάτων ἐδικαιολογεῖ ἀρκούντως τὰς νέας καὶ υπερβαλλούσας θυσίας, εἰς ἃς ὤφειλον νὰ ὑποβληθῶσιν, ὅπως καταλάβωσιν αὐτὸ τὸ σημεῖον.

Ὁ Στρατηγὸς Νιέλ ἦτον εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔτοιμος νὰ ἐπιβιβασθῆ διὰ Γαλλίαν, ὅταν ἔλαβε διαταγὴν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Κριμαίαν. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἤθελεν ὥστε ὁ στρατηγὸς νὰ παρίσταται εἰς τὴν πολιορκίαν, ὅπως ἐπανορθώσῃ τὰς ἐργασίας, καὶ ὅταν κατὰ τὴν 7 Ἀπριλίου ὁ στρατηγὸς Βιζὸ (Bizot), κτηνηθεὶς ὑπὸ σφαίρας, ἐφονεύθη, ὁ Στρατηγὸς Νιέλ ἀνέλαβεν ἀντ' αὐτοῦ, τὴν διοίκησιν τοῦ μηχανικοῦ καὶ τὴν ἀνωτέραν διεύθυνσιν τῶν ἔργων τῆς προσβολῆς.

Ὁ Στρατηγὸς Νιέλ ἠκολούθησε κατ' ἀρχὰς τὸ μέχρι τοῦδε προτεταγμένον σύστημα. — ἀλλ' ἡ καταπυροβολήσις (βομβαρδισμὸς) τῆς 6ης Μαΐου, μὴ ἐπιτυχούσα περισσότερο τῆς προηγηθείσης, καὶ ἡ οὐδὲν κρίσιμον ἀποτέλεσμα ἐπαγαγούσα προσβολὴ ἐβίασαν τὸν στρατηγὸν Κανροβερ, οὔτινος ἡ προσοικειώσις μετὰ τοῦ Λόρδου Ῥάγγλαν κατέστη πολὺ δύσκολος, νὰ θεωρήσῃ καθήκον του τὴν ἐναπόθεσιν τῆς ἀνωτάτης ἀρχηγίας.

Ὁ διάδοχος τούτου, ὁ Στρατηγὸς Πελισσιέρος, εὗρε πάραυτα ἐν τῷ στρατηγῷ Νιέλ ἄνδρα τοῦ ἰδίου συστήματος, συστήματος ἐνεργητικοῦ καθ' ὑπερβολὴν, ὅπερ ἀλανθᾶστως ὤφειλε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πτώσιν τοῦ ὀχυρώματος. Ἡ πυροβολήσις δὲν ἔπαυσεν εἰς τὸ ἐξῆς δι' ἀδιακόπου συνεχείας καταβολῆς καὶ προσ-

βολῶν ὑπερέβησαν τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην τὰς θέσεις τοῦ ἐχθροῦ· τὰ δὲ στρατεύματα τοῦ μηχανικοῦ προκαθιδρύθησαν πάραυτα εἰς τὰς θέσεις ταύτας, ἀντὶ ν' ἀκολουθήσωσι τὰ δόγματα τοῦ Βωμπὰν καὶ νὰ προχωρήσωσι βραδέως καὶ μετὰ μεθόδου, ὥστε δὲν ἔκαμον τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μεταχειρισθῶσι τρόπον τινα πηδήματα τολμηρὰ, λαμβάνοντα ὡς τελευταῖον σκοπὸν τὸ μέτωπον τοῦ ἀναχωρητηρίου τοῦ Μαλακῶφ, ὅπου αἱ νικητρίαι φάλαγγες ἡμῶν ἐνέπηξαν τὴν σημαίαν τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1855.

III.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ μεγαλεῖον τῶν εἰς τὸ ἔργον τεθέντων μέσων καὶ περὶ τῆς δεινότητος τῆς διευθύνσεως, ἡ πολιορκία τῆς Σεβαστουπόλεως, ἣτις διήρκεσε τριακοσίας τεσσαράκοντα ἑννεα ἡμέρας, ὑπερβαίνει ἴσως ἀπάσας τὰς πρὸ αὐτῆς. Τὰ ὀρύγματα τῶν συμμάχων περιελάμβανον ἕκτασιν ἑνδεκα γεωγραφικῶν μιλίων, μετεχειρίσθησαν τοὐλάχιστον ὀγδοήκοντα χιλιάδες κοφίνους, ἐξήκοντα χιλιάδας δεσμίδας, ἐν δὲ ἑκατομμύριον γαιοσάκκων αἱ πυροβολοσφριχίαι ἐπὶ τέλους εἶχον ὀκτακόσια πυροβόλα, ὃ δὲ ἀριθμὸς τῶν ριφθέντων βολῶν ἐναντίον τῶν ὀχυρωμάτων ἀνέρχεται ὀλικῶς εἰς ἑν ἑκατομμύριον ἐξακοσίας χιλιάδας. Εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ἐνώπιον τῆς Σεβαστουπόλεως ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, ὁ στρατηγὸς Νιέλ ἔλαβε τὸ παράσημον τοῦ Μεγαλοσταύρου τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς. Ἐπιφορτισθεὶς βραδύτερον παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος νὰ συγγράψῃ τὸ ἡμερολόγιον τῶν ἐργασιῶν τῆς πολιορκίας, ἔγραψεν ἀξιοσημεῖωτον ἔργον, ὅπερ ἐπέχυσε πολὺ φῶς εἰς τὰς σελίδας τῆς ἡμετέρας Στρατιωτικῆς ἱστορίας, καὶ ὅπερ ἠξιώθη καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην τῶν ἐπιψηφίσεων ὅλων τῶν δυναμένων νὰ δικάσωσι. Τὴν σήμερον ὁ στρατηγὸς Νιέλ φέρει τὸν τίτλον ἐνὸς τῶν μηχανικῶν τῶν μᾶλλον διακεκριμένων, καὶ ὁ λόγος του ἀπαρτίζει αὐθεντικότητα.

Ἡ θίσις αὐτοῦ, τίσον ὑψηλὴ ἐν τῷ στρατῷ, ἔλαβε κατὰ τοὺς

τελευταίους χρόνους, ἰδιαιτέραν τιὰ σημασίαν, χάρις εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς ἣν τὸν διατηρεῖ ὁ Αὐτοκράτωρ, οὕτινος ἦτον εἰς τῶν ὑπασπιστῶν, καὶ ὅστις πολλαχοῦ τὸν ἀπέστειλε μὲ πολιτικὰς ἐντολάς· οὕτω ὁ στρατηγὸς Νιέλ δὲν ἐλησημονίθη, ὑπῆρξε εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς αὐλῆς, ἣτις συνώδευε τὸν πρίγκηπα Ναπολέοντα εἰς Τουρίνον. Ἡ ἀποστολὴ αὕτη εἶχε τὸν διπλοῦν σκοπὸν, τὸ ν' ἀντιπροσωπεύσῃ τὸν Αὐτοκράτορα εἰς τὴν τελετὴν τοῦ γάμου τῆς Ἰψηλότητός του καὶ συγχρόνως νὰ σπουδάσῃ τὴν γραμμὴν τῆς ἀμύνης καὶ τῆς ὀχυρώσεως τοῦ Πεδεμοντίου.

Ἐμπιστευόμενος εἰς τὸν στρατηγὸν Νιέλ τὴν διοίκησιν τοῦ 4ου σώματος τοῦ στρατοῦ, ὁ Ναπολέων Γ' δὲν ἤθελε παρὰ νὰ παρῆξῃ εἰς τούτον τὴν περίστασιν ὅπως κερδίσῃ τὴν βάρδον τοῦ Στρατάρχου, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ν' ἀναγνωρίσῃ τὰς ἐπιφανεῖς ὑπηρεσίας προσφερθείσας εἰς Ρώμην, Κριμαίαν καὶ Βαλτικὴν ὑπὸ τοῦ ἐξόχου τούτου ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ. Ὁ ἀρμόδιος καιρὸς καὶ ἡ ἀξία τοῦ Στρατάρχου δὲν ἔκαμον τούτον νὰ ἀναμένῃ· ὁ ὑπέρτατος οὗτος βαθμὴς, ὃν περιεβλήθη ἀπὸ τῆς χθὲς, ἐὰν ἦναι ἢ ἀπ' εὐθείας ἀνταμοιβὴ διὰ τὴν διαγωγὴν του κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σολφερίνου, οὐχ' ἦτον ἐτύγχανεν ἄξιος ταύτης πρὸ πολλοῦ.

Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΜΑΚΜΑΩΝ.

I

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς κατοχῆς τῆς Ἀλγερίας ἀπὸ τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, ὁ Κ. Μακμαὼν ἦτο ἀπλοῦς λοχαγὸς τῶν ἐπιτελῶν εὐπρεπέστατος νέος, γνωστὸς ἤδη ὡς εἰς ἐκ τῶν ἀνδρείων ἐκείνων οἵτινες συγχρόνως ἔχουσι Τίτην· οὐδέποτε ἐπληρώθη, φαινόμενον τὸ ὅποιον εἰς τοὺς ἀνατολικοὺς λαοὺς εἶναι διαδήλωσις τοῦ πεπρωμένου. Ἡμέραν τιὰ ὁ λοχαγὸς Μακμαὼν ἀπέ-

στάλη πρὸς ἐπιθεώρησιν καλύβης τινὸς ὑπαρχούσης ἐντὸς τάφρου, ἣν ἐνόμιζον ἐγκαταλειφθεῖσαν. Τρέχει, ἀφιππεύει εἰς τὸ χεῖλος τῆς τάφρου καὶ διατρέχει τὴν περιμετρον τῆς καλύβης. Οὐδαίς εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐρείπιον, καὶ ἐντὸς τοῦ τετραγώνου τούτου τῶν ἕξ ἢ ἑπτὰ ποδῶν συναντᾶται κατὰ μέτωπον μεθ' ἐνὸς Ἀραβος. Περίστασις τις συνήργησεν ἵνα σωθῆ ὁ Μακμαὼν ἐσκοπεύθη εἰς τὴν παρειὰν πλησιέστατα, καὶ τὴν φορὰν ταύτην ὁ θάνατος ἐπέκειτο ἀναπόφευκτος. Ὁ δάκτυλος τοῦ Ἀραβος πιέζει τὸ σκάνδαλον, τὸ βλήμα ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ ἄλλα τὸ ὄπλον τοῦ Ἀραβος δὲν ἤναψε! Τὸ ὄπλον ἐκφεύγει τῶν χειρῶν του μετ' ἁρουργῶδη κραυγῆν ὁ Ἀραβ καταβάλλεται, πειθόμενος ἑαυτοῦ ὅτι ἐπετελεῖτο θαυμά τι, καὶ ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του ἕνα τῶν προνομιούχων ἐκείνων θνητῶν, οὗς ὁ Θεὸς κατέστησεν ἀπρώτους.

Τί ἐπισυνέβη εἰς τὸν Ἀραβ, περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν. ὑπῆγε νὰ δώσῃ λόγον τοῦ συμβάντος εἰς τὸν προφήτην ἐντὸς τοῦ παραδείσου του, οὗτινος ἡ ἐλπίς καθιστᾶ πάντα καλὸν Μουσουλμάνον ἀδιάφορον διὰ τὰ ἐπίγεια πράγματα.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν νέον λοχαγὸν εἶναι ἤδη Στρατάρχη τῆς Γαλλίας, καὶ τὸ ἄτρωπον τοῦτο, δι' οὗ ὁ Ἀραβ ἀναμφιβόλως εἶδε ὡς σημεῖον ἐκδηλώσεως τοῦ πεπρωμένου, ἀκόμη εἰσέτι δὲν διεφύεσθη. Καθ' ὅλας τὰς μάχας, ἐξ ὧν πρέπει νὰ ὀνομάσωμεν τὴν τοῦ Μαλακῶφ καὶ τὴν τῆς Μαγέντας, αἵτινες δύνανται ν' ἀριθμηθῶσιν, καὶ ὅπου ἔδειξε δείγματα τῆς ἀξίας του, ὁ Μακμαὼν ἐξῆλθε πάντοτε ἄνευ ἐλαχίστης τινὸς ἀμυχῆς· τοῦτο ἐπιτρέπει νὰ πλάττηται ἐν πολέμῳ γοήτευμά τι, διότι, ἐὰν ἦναι δύσκολον νὰ ἦναι τις γενναῖος, εἶναι ἐπίσης πολὺ νὰ ἦναι τις εὐτυχής.

Τὸ ἐπώνυμον τοῦτο εὐνοούμενος τῆς τύχης, τὸ ὁποῖον τὸ πάλαι κατεχράσθησαν, δὲν ἤθελεν εἶθαι ἴσως μάταιον, ὡς τινες ἐσκέφθησαν· καὶ ὑπάρχουσι τῶντι ἄνθρωποι οἵτινες τὰς πλέον δυσκόλους περιπετείας καὶ τοὺς μεγαλητέρους κινδύνους τελειώνουσι πάντοτε ὑπὲρ ἑαυτῶν. Εἰς τὴν εὐτυχή ταύτην κλάσιν τῶν θνητῶν καὶ τῶν εὐνοουμένων τέκνων τῆς φύσεως ἀνήκει κατὰ τὰ

φαινόμενα ὁ Στρατάρχης Μακμαὼν, ὁ ὑπερταχιστὴς τοῦ πύργου Μαλακῶφ καὶ ὁ δεινὸς ἀρχηγός, ὅστις ἐνόησε νὰ προσθάσῃ εἰς τὸ ὀρισθὲν σημεῖον τοῦ πεδίου τῆς μάχης τῆς Μεταγέντας. Νὰ ἔχῃ τις τὸν ἑαυτοῦ ἀστέρα ὑψηλὰ, ἢ κατὰ τινὰς ἐδῶ κάτω, εἶναι σπουδαία ὑπόθεσις, μάλιστα δι' ἕνα στρατιωτικὸν ἀρχηγόν, ὅστις πρὸ πάντων ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἐμπιστοσύνην. Ἐν τούτοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρκεῖ τις νὰ παρατηρήσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὰς πράξεις καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν εὐνοουμένων τῆς τύχης, διὰ ν' ἀποκτήσῃ τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν εἶναι ἡ τύχη ἥτις καθ' ὀλοκληρίαν ἔκαμεν ὅλα, ἀλλ' ἂν αὕτη ἔσχε τὸ ἑαυτῆς μέρος, οἱ εὐνοούμενοι οὗτοι ἀφ' ἑαυτῶν δὲν ἦσαν ἄμυροὶ τῶν δεόντων. Ὁ Στρατάρχης Μακμαὼν, ἔστω κατ' ἀνάγκην ἡμῶν ὀμιλούντων, ὡς παράδειγμα εὐτυχῆς, καὶ ἀναμφιβόλως, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἐπιτραπῆ ἡμῖν ὅπως προσθεθῶσιν ἐν τῇ τύχῃ ταύτῃ τὰ πλεονεκτήματα καὶ τῆς ἐνεργητικότητος, τῶν γνώσεων, τῶν στρατιωτικῶν διαγνώσεων (tact) καὶ ὅλαι ἐκείναι αἱ ἠθικαὶ ιδιότητες, αἵτινες γενικῶς ἀπαρτίζουσι μέγα μέρος τῶν εὐνοουμένων τῆς τύχης.

Οἱ πρίγκηπες τοῦ οἴκου τοῦ Ὁρλεάνου εἶχον ἰγνηλατοῦντα τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν νέων ἐκείνων ἀξιωματικῶν, οἵτινες εἶχον ἀξίαν τιμὴν, ἣν οὐδεὶς δύναται νὰ διαφιλονικήσῃ αὐτοῖς, καθ' ὅσον οὗτοι ἠδυνήθησαν νὰ προαισθανθῶσι καὶ νὰ μαντεύσωσιν ἐκ τῶν προτέρων τὸ περιστότερον μέρος τῶν ἀξιωματικῶν τῶν περιωνύμων διὰ τῆς διαταγῆς τῆς ἡμέρας.

Τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὸν νέον λοχαγόν.

Γεννηθεὶς εἰς Autun κατὰ τὸ 1807 ὁ κόμης Μακμαὼν κατάγεται ἐξ ἀρχαίας καθολικῆς ἱρλανδικῆς οἰκογενείας, ἥτις ἤνωσε τὴν ἑαυτῆς τύχην μετὰ τῶν Στουαρτῶν. Υἱὸς ἐνὸς τῶν δημάρχων τῆς Γαλλίας, ὅστις ἦτον ἐκ τῶν προσωπικῶν φίλων τοῦ Καρόλου 10ου. Εἰσῆλθε κατὰ τὸ 1825 εἰς τὴν στρατιωτικὴν Σχολὴν τοῦ Σαιντ-Συρ, ἔκαμε τὰ πρῶτα ἀνδραγαθήματά του εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ἀλγερίας, μετέσχεν, ὡς

υπασιπστής τοῦ στρατηγοῦ Ἀσσάρ (Achard) τῆς πολιορκίας τῆς Ἀμβέρσης (Anvers), ἔγινε λοχαγὸς τὸ 1833 καὶ μετέβη εἰς Ἀφρικὴν, ὅπου διεκρίθη διὰ πολλῶν ἐπιφανῶν πράξεων, ἰδίως κατὰ τὸ 1837 κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Κωνσταντίνης.

Ἡ πολιορκία τῆς Κωνσταντίνης εἶναι ἐν τῶν ὠραιωτέρων ἀνθῶν τοῦ στεφάνου τῶν Ζουάβων κατὰ τὴν καθίδρυσιν τῶν κανονοστασιῶν εἶδον αὐτοὺς ἐν πλήρει ἡμέρᾳ καὶ ὑπὸ τὸ πῦρ τοῦ φρουρίου ν' ἀνασηκώσωσι καὶ σύρωσι μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Μανσουράχ (Mansourah) τὰ πυροβόλα τῶν εἰκοσιτεσσάρων λιτρῶν, ἅτινα τὴν νύκτα οἱ ἵπποι δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀποσπάσωσιν ἐκ τῆς ἰλῦος. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς προσβολῆς ἐπέτυχαν οὗτοι τὴν ἔξοχον τιμὴν νὰ βαδίσωσιν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πρώτης φάλαγγος. Πάντες ὅσοι διέτρεξαν τὰς στοὰς τῶν Βερσαλλιδῶν ἐνθυμῶνται τὴν ζωηρὰν εἰκόνα τοῦ Ὁρατιῦ Βερνέτ (Grace Vernet). Ὁ Λαμορσιέρος (Lamorciere) εἰς τὴν κορυφὴν τῆς βωγμῆς ἔχανετο πάραυτα εἰς νέφος κονιορτοῦ, ἐν τῷ μέσῳ καταπληκτικῆς ἐκρήξεως παρ' αὐτὸν ὁ ταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ Vicus ἀναβάς διὰ κλίμακος καὶ διασκελίζων τὴν ἄκραν τοῦ τοίχους, ἐξ οὗ ἐκτυπήθη θανασίμως, καὶ χαμηλότερα ὁ ἥρωϊκὸς συνταγματάρχης Κομβέ (Combes) τοῦ 47, καὶ τόσους ἄλλους, οὓς ὁ ζωγράφος δὲν ἔμαθε, καὶ μεταξὺ τῶν ὁπίων διέπρεπεν ὁ λοχαγὸς Μακμαῶν.

Κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν πεζῶν κυνηγῶν (chasseurs à pied), διηγεῖται εἰς περιώνυμος συγγραφεὺς, ἐσκέφθησαν φυσικὰ νὰ θέσωσι ἐπὶ κεφαλῆς τῶν διαφόρων τούτων ταγμάτων καὶ σωμάτων τὸ ἄνθος τῶν διὰ τῶν καλῶν καὶ γενναίων ὑψηραῶν διακεκριμένων ἀξιωματικῶν. Ὅταν διατρέχητε σήμερον τὰ στελέχη τῶν ταγμάτων τούτων, ὅπως ἦσαν τότε συνθεσιμένα, δὲν εὐρίσκετε ἐκεῖ παρὰ ὀνόματα ἅτινα διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Μελλινέ (Mellinet) τῶν Φορέυ (Forey) καὶ Λαδμιρλώτ (Ladmiraut).

Ὁ κόμης δὲ Μακμαῶν λοχαγὸς τῶν ἐπιτελῶν, ἐγνωσμί-

νος διὰ πολλῶν περιφανῶν πράξεων, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δεκάτου τάγματος.

Κατὰ τὰ 1845 ὁ Μακμαῶν ὠνωμάσθη συνταγματάρχης, ὡν ἀπόλυτος εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τολμηρὸς εἰς τὰς πράξεις· μόνη ἡ θεὰ τοῦ συντάγματός του καθίστα τοὺς Ἀράβας ἡμέρους ὡς πρόβατα. Ἐγνώριζον οὗτοι διὰ μεγάλης πείρας, ἦν διὰ τῆς ἑαυτῶν βλάβης ἀπέκτησαν, ὅτι ὁ συνταγματάρχης δὲν ἠστειεύετο ἐρχόμενος ἅπαξ εἰς συμπλοκὴν. Καὶ ὅταν ἐπεσκέπτετο τοὺς ὄρεινους Καβύλους, ἐὰν εἰς τὰ βήματά του συνήντα τινὰς μανιώδεις, τοὺς ὑπέταττεν· οὗτοι δ' ἐπλήρωνον τὰ καθυστεροῦντα χωρὶς νὰ εἴπωσι λέξιν.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1848, ἣτις ἔκαμε καὶ πρὸ πάντων κατέστρεψε τόσων τύχας, δὲν ἐξήσκησε τοῦλάχιστον οὐδεμίαν ἐπιβροχὴν ἐπὶ τῆς προαγωγῆς τοῦ γενναίου συνταγματάρχου. Μόλις παρετηρήθη οὗτος εἰς τὸ βᾶθος τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου τὸν ἀνεῦρε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ προβιβασμὸς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ στρατηγοῦ ταξιαρχίας, καὶ ὁ διορισμὸς του εἰς τὴν θέσιν τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας τῆς Κωνσταντίνης.

Μετὰ τὸ Πολιτικὸν τόλμημα τῆς 2. Δεκεμβρίου, εἰς ὃ ὁ Μακμαῶν ἔμεινεν ὄλλως ξένος, ὁ Λουδοβίκος Ναπολέων τὸν προήγαγεν εἰς στρατηγὸν μεραρχίας. Ὡδήγησε καλῶς ὡς τοιοῦτος κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη διαφόρους ἐργασίας εἰς Καβυλίαν, καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ συναριθμηθῇ εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν Γάλλων στρατηγῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῶν μᾶλλον διακεκριμένων, ἀλλ' οὐδέποτε ἐφάνη ἀγαζήτων τὴν εὐννοίαν τῆς αὐλῆς.

II

Ὄνομασθεις στρατηγὸς ταξιαρχίας τὸ 1848, ἔπειτα τὴν 16 Ἰουλίου 1852 ὑψωθείς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ στρατηγοῦ μεραρχίας, ὁ κόμης Μακμαῶν εὐρέθη πρόχειρος εἰς Παρισίους, ὅταν ὁ στρα-

τηγός Κανρομπέρ παρήτησε τὴν ὑπερτάτην τῶν ἐν Κριμαίᾳ στρατευμάτων διοίκησιν. Τοῦτον οὗτος διεδέχθη εἰς τὴν διοίκησιν τῆς μεραρχίας τοῦ πεζικοῦ. Ἐνταῦθα ἀκόμη δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ τὴν εὐτυχῆ ῥοπήν, ἥτις, ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ σταδίου τοῦ μέχρι καὶ τῆς μάχης τῆς Μαγέντας, ποτὲ δὲν ἐγκατέλειψε τὸν ἔνδοξον τοῦτον ἀξιοματικόν. Τῶνόντι, ὅταν ὁ στρατηγός Μακμαὼν ἤρχετο νὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς μεραρχίας του, αἱ κακὰὶ ἡμέραι τῆς πολιορκίας εἶχον παρέλθει καὶ δὲν ἔμενε παρὰ ἡ δόξα τῆς κατακτῆσεως· ὀνομάζω κακὰς ἡμέρας καθ' ἃς ἡ ὀριστικὴ ἐπιτυχία τοῦ μακροῦ τούτου καὶ πολυπύου πολέμου ἐφαίνετο ἀκόμη ἀβέβαιος, καὶ καθ' ἃς ὁ ἄλκιμος οὗτος στρατὸς ἦτο ἡ λεία τῶν δυσκρασιῶν τοῦ κλήματος, τῶν στερήσεων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν ἀσθενειῶν, καὶ κατεσρέφετο εἰς ἐργασίας, καὶ παντοειδεῖς δοκιμὰς, περιμένων νὰ σημάνῃ ἡ ὥρα τῆς προσβολῆς. Ὁ στρατηγός Μακμαὼν δὲν ἐπερίμενε τούλάχιστον τοῦτο δὲ συνέβη κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς πτώσεως τοῦ Μαλακῶφ, ὅτε ἡ εὐτυχῆς ἐπιβρόπη, ἥτις προγήθη τοῦ πεπρωμένου του, ἐπέτρεψεν εἰς τοῦτον νὰ φθάσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου τοῦ ἀχαρίστου καὶ θλιβεροῦ.

Γνωρίζει τις πῶς ὁ ἡρωϊκὸς οὗτος στρατηγὸς προσηνέχθη κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 6ης Σεπτεμβρίου 1855. Τὰ τύμπανά ἐκρουον καὶ αἱ σάλπιγες ἐσήμαινον τὴν προσβολήν, ἡ δὲ πρώτη ταξιαρχία τῆς μεραρχίας τοῦ Μακμαὼν δὲν εἶχε παρὰ εἰκοσιπέντε ἕως τριάκοντα μέτρα νὰ διατρέξῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦ ἀρχηγοῦ, ὅστις δεικνύει τὴν ὁδόν, αὕτη ρίπτεται βῶστα ἐν φρενητικόν (ougra), καὶ εἰς τινὰ δευτερόλεπτα φθάνει τὸ ἐξωτερικὸν μέρος τοῦ Μαλακῶφ. Αἱ κατωφέρειαί τῆς κλίσεως παρουσίαζον σπουδαῖα καὶ δύσκολα ἐμπόδια, ἀλλ' οἱ στρατιῶται ἐβρίθθησαν εἰς τὰς τάφρους καὶ ὑπερπήδησαν τὰς τραχύτητας τοῦ ἐδάφους· εὐστροφοὶ ὡς γαλαῖ, καὶ πηδῶντες ὡς παιθῆρες ἐπεφάνησαν ἐπὶ τῆς ὀφρύος τῶν παραπετασμάτων καὶ ἐνέπηξαν ἐνδιξίως τὴν σημαίαν τῆς Γαλλίας ἐπὶ τοῦ ἐχθρικοῦ προμαχῶνος.

— Θέλω εἰσέλθῃ ἐκεῖ, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ἐξέλθω ζῶν — ἀπεκρίθη τὴν παραμονὴν ὁ τολμηρὸς στρατηγός Μακμαὼν εἰς τὸν στρατηγὸν Νιέλ, ὅστις τὸν ἔλεγεν ὅτι τὸ ὄφελος τῆς ἡμέρας ἐξηρτάτο ἐκ τῆς ἐκπορθήσεως τοῦ Μαλακῶφ. Ὅχι δὲ μόνον εἰσῆλθεν, ἀλλὰ τὸ κατεκράτησεν ὀριστικῶς, ἀφοῦ ἀντέστη ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἰς τὰς ἀπηλπισμένας τῶν Ρώσων προσβολὰς, οἵτινες κουρασθέντες ἐκ τῆς ἰσχυρογυμωσύνης του, ἀπεφάσισαν τέλος τὴν ὑποχώρησιν.

Τὰ παράσημα τοῦ Μεγαλοσταύρου τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς καὶ ἡ τοῦ γερουσιαστοῦ θέσις ἀντήμειψαν τὸ περιφανές τοῦτο ἀνδραγήμα.

Ὀλίγον βραδύτερον, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἐκ τοῦ πολέμου τῆς Κριμαίας, ὁ στρατηγός Μακμαὼν ἀνεχώρησεν ἐκ νέου δι' Ἀφρικὴν, καὶ κατὰ τὸ 1857 ὑπέταξε τὴν Καβυλίαν. Ἀργότερον, ὡς ἐκ τῶν ἐπενεχθεισῶν μεταβολῶν εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἀποικίας, ὠνομάσθη ἀνώτατος διοικητὴς τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων καὶ διετήρησε τὴν θέσιν ταύτην μέχρι τῶν πρώτων μηνῶν τοῦ ἔτους, ἐποχῆς καθ' ἣν ἔλαβε διαταγὴν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Γαλλίαν, διὰ νὰ λάβῃ διοίκησιν εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἰταλίας. Ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ 2ου σώματος, σχεδὸν ὀλοκλήρως συντεθειμένου ἐκ συνταγμάτων γνωστοτάτων εἰς αὐτὸν, ἅτινα εἰκοσάκις ὑπὸ τὸν ἴδιον ἀρχηγὸν κατεφρόνησαν τὸν Ἀφρικανικὸν κλύδωνα. Τὴν 31 Μαΐου ἄφειλε νὰ κάμῃ κρίσιμον κίνησιν· ὁ στρατηγός Μακμαὼν ἔλαβε διαταγὴν νὰ διαβῇ τὸν Τίκινον εἰς Τουρβίγον, διὰ νὰ στρέψῃ πρὸς τοὺς Αὐστριακοὺς καὶ νὰ τοὺς καταλάβῃ κατὰ πλευράν· ἐνῶ τὰ ἕτερα σώματα τοῦ στρατοῦ εἶχον διέλθει τὸν ποταμὸν, τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου, ἕτερα δὲ διὰ τῆς γεφύρας τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου (Βουφραλόρας), οὗτος ἔμελλε νὰ προσβάλῃ τὸν ἐχθρὸν κατὰ μέτωπον εἰς τὰ περίξ τῆς Μαγέντας. Ὁ στρατηγός Μακμαὼν διήλθε τὸν ποταμὸν Τουρβίγον τὴν 3 Ἰουνίου τὴν πρωίαν, καὶ συναντῶν μετὰ μεσημβρίαν ἐν ἀπόσπασμασμα τοῦ αὐστριακοῦ στρατοῦ, ὅπερ ἐπροχώρει πρὸς

τὸ Μιλαῖον, τὸ ἀπώθησεν ἐκ τοῦ Ρομπεσέττου (Robechetto). Τὴν 4 Ἰουνίου κατήρχειτο ἐκ τοῦ μέρους τῆς Μαγέντας ὁπότεν, ὄχι μακρὰν τῆς Βουφφαλόρας, εἶδε νὰ περιστοιχίζεται ἀπὸ προτεταγμένας μάζας, ἃς ὤφειλε νὰ κτηπήσῃ καὶ κόψῃ εἰς τεμάχια ἐπισπεύδων νὰ προχωρήσῃ διὰ λοξοδρομίας πρὸς τὴν Μαγένταν. Διὰ ποίων ἀπιστεῦτων κινδύνων, καὶ διὰ ποίων προσπαθειῶν ὑπερανθρώπων ἀφίχθη ἐκεῖ, ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν νὰ τὸ εἴπῃ. Ἐπὶ τέλους πρὸς τὴν πέμπτην καὶ ἡμισίαν ὥραν ἔφθασεν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ καὶ ἀνῆρπασε, δοὺς χεῖρα βοήθειας ἡρωϊκῆς, τὴν τύχην τῆς ἡμέρας.

Ἐὐπροσῆγορος, διακεκριμένος εἰς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις τῆς ζωῆς, ὅσον εἶναι φοβερὸς καὶ τολμηρὸς πολεμιστῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὁ στρατηγὸς Μακμαῶν λέγονσιν ὅτι συνενώνει τὴν δυσνόητον ἐνέργειαν ἐνὸς Καμβρόννου (Cambronne) μὲ τὴν εὐπρεπῆ ἀξίαν ἐνὸς Ρισσελιέ (Richelieu).

Ἐνυπάρχει ἀλήθεια εἰς τὸ λεγόμενον τοῦτο.

« Ὁ δακτυλὸς μου, ἃ ! ὁ δακτυλὸς μου » ἔκραζεν εἰς Φαντενοᾶ (Fontenoy) εἰς ὑπολογαγὸς τῶν Γάλλων πολιτοφυλάκων, τρέχων κατόπιν τῆς χειρὸς του, ἦν σφαῖρα ἀνῆρπασε. Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο γνωρίζω καλῶς, διότι συνέβη εἰς τὸν δέκατον ἔννατον αἰῶνα· ἀλλ' ὁ ἥρωὸς τοῦ Μαλακῶφ καὶ τῆς Μαγέντας, ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος πρὸ πάντων, ἔχει βαρύτητα ἄλλην, ἣτις δὲν ἐπιτρέπει τοιαύτην παραβολήν. Διηγῆθην τοῦτο διὰ νὰ δείξω εἰκόνα τινα τῆς Γαλλικῆς γενναιότητος, τοῦ πνεύματος, τῆς κομψότητος καὶ τῆς χάριτος ἐνώπιον καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου.

III

Ὁ Στρατάρχης Μακμαῶν ἀνίκει εἰς τάξιν τῶν ἠρώων, ἣτις φέρει μεθ' ἑαυτῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τὴν εὐτραπέλιαν ἦν δύναται τις νὰ ἔχῃ ἐντὸς αἰθούσης. Ἐχει, τολμῶμεν νὰ εἰπωμεν, τὸ ἀριστοκρατικὸν θάρρος. Ἀλλ' ἐὰν εἰς τὸν στρατὸν ὁ στρα-

τιώτης συνενώνῃ ἐν ἑαυτῷ τὸν κοινωνικὸν ἄνθρωπον, προσθέτωμεν ὅτι ὁ κοινωνικὸς ἄνθρωπος οὐδὲν ἔχει ἐκ τῶν τοῦ στρατιώτου. Δυσκόλως κατανοεῖ τις τὴν ἀληθῆ καὶ ἀξιαγάπητον μετριοφροσύνην, ἣν ἔχει ὁ διάστημος οὗτος πολεμιστῆς, ὅστις, ἐξαιρέσει τῆς περιστάσεως καθ' ἣν εὐρίσκεται ἐντὸς ριπτομένων βολῶν καὶ πολυβόλων, φαίνεται ὅτι καλύπτει τὴν ἰδιανδόξαν. Ἰπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἢ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐκ' εἰς αὐτοῦ περὶ τῆς μάχης τῆς Μαγέντας θέλει μείνῃ τεκμήριον παραδειγματικόν. Ἀδύνατον νὰ ἀναφέρῃ τις μετ' ἀξιοπροεστερίας μετριότητος καὶ ἀπροσωποληψίας περὶ πράξεως εἰς ἣν ὁ ἴδιος μετέσχε τοσοῦτον σπουδαίως.

Κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἢ φυσιογνωμία τοῦ Στρατάρχου Μακμαῶν ἀνταποκρίνεται ἐπακριβῶς εἰς τὴν ἐκ τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ ιδιοτήτων σχηματισθεῖσαν ἰδέαν. Τὸ πρόσωπον τούτου εἶναι ἀφελὲς καὶ ἑλκυστικόν· παριστᾷ δὲ πάραυτα τὸν εὐγενῆ καὶ τὸν τοῦ καθήκοντος ἄνδρα. Εἶναι ἀναστήματος συνήθους, μᾶλλον ἰσχνὸς παρὰ εὐτραφέης, ἐκεῖνο δ' ὅπερ ἐκπλήττει εἶναι, ὡς καὶ παρὰ Λαμαρτίνου περιγράφεται ὁ στρατηγὸς Σαγκαρνιέρ (Chanyarnier), ἢ σμικρότης τῆς κεφαλῆς. Πρὸ τιῶν ἐτῶν ὁ ἀδελφός του Μαρκέσιος Μακμαῶν ἐγάθη τραγικῶς εἰς τὰς ἵπποδρομίας τῆς Ὠτουῦν (Autun) διὰ μιᾶς ἐξ ἵππου πτώσεως. Ἡ Παρισινὴ κοινότης συνεκινήθη ζωηρῶς εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, τὸ προάστειον τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ πρὸ πάντων, εἰς ὃ ἡ γυνὴ του ἀνῆκεν ἔνεκα τῆς καταγωγῆς καὶ τῶν σχέσεών της. Ἡ εὐγενὴς καὶ νέα κυρία, ἦν χθὲς ἐκάλουν κόμισσαν Μακμαῶν, καὶ ἣτις σήμερον ὀνομάζεται Στραταρχίς δούκισσα τῆς Μαγέντας (Marchale duchesse de Magenta) εἶναι ἀνεψιὰ τοῦ δούκους Καστρι (duc de Castriss) ἐνὸς τῶν τελευταίων, τῶν πιστοτάτων καὶ ἀξιοσεβάστων ὀπαδῶν τῆς νομιμόφρονος μεριδος. Ὡς οἱ Γρουστέις (Grouchy), οἱ Δαβούσοι (Davoust) καὶ οἱ Λωριστόνοι (Lauriston) κατὰ τὴν πρῶτην αὐτοκρατορίαν, οὕτω φαίνεται ὁ Στρατάρχης Μακμαῶν ἐκπροσωπῶν εἰς τὸν νεώτερον καὶ γενναῖον Γαλλικὸν

στρατόν, τὴν παράδοσιν ταύτην τοῦ ὀνόματος, ὅπερ δὲν θέλει ἀπωλεσθῆ, ὅπερ ἀνευρίτκει τις σήμερον, ὡς θέλει ἀνευρεῖ καὶ ὑπὸ τὴν Δημοκρατίαν καὶ ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα Α', διότι, ἐὰν ἡ Γαλλία εἶναι πατρίς τῶν νικῶν τοῦ Ἀρκὸλ, τοῦ Αὐστρερλίτζ, τοῦ Ἰγκερμάν καὶ τῆς Μαγέντας, εἶναι ἐπίσης ἡ ἰδία ἡ γῆ τῶν μαχῶν τοῦ Ροκροά, τοῦ Ντενὲν καὶ τοῦ Φοντενοά (Rocroi, Denin, Fontenoy). Καὶ δι' ἐκείνους οἵτινες ἀγαπῶσι τὴν πατρίδα, ὅπως πρέπει νὰ τὴν ἀγαπᾷ τις, ἀνεξαρτήτως τῶν πολιτικῶν παθῶν, καὶ δι' ἐκείνους ἦν ἡ καρδία πάλλει εἰς τὴν ἀνάμνησιν καὶ τὴν διήγησιν ὄλων τούτων τῶν νικῶν, εἶναι εἰκῶν ἐνδιαφέρουσα τὸν ἥρωα τῆς Μαγέντας, ὅστις συγκεφαλαιοῖ καὶ προσωποποιεῖ, διὰ νὰ εἴπω οὕτω, δύο ἱστορικὰς εὐχὰς τῶν Γαλλικῶν στρατῶν. Τολμηρὸς ἐν μέσῳ τοῦ πυρός, ὡς Ζουάβος, διατηρεῖ εἰς τὸν χαρακτήρα του ὄλην τὴν ἀδροφροσύνην καὶ τὴν κομψότητα λοχαγοῦ τῶν Γάλλων πολιτοφυλάκων.

Παράδοξον πράγμα, ὁ στρατάρχης Μακμαῶν καὶ ὁ στρατηγὸς Αὐγέρ (Auger) εὐρίσκοντο ἀμφοτέρω ὑπασπιστεύοντες παρὰ τῷ Σαγκαρνιέρ εἰς Ἀφρικὴν. Τίς τότε εἶπεν εἰς τοὺς τρεῖς τούτους ἐνδόξους στρατιώτας, τί τὸ μέλλον δι' αὐτοὺς ἐπεφύλαττεν; Ὁ εἷς, ἀρχαῖος σύντροφος τοῦ Λαμροσιέρου εἰς τὸ Πολυτεχνικὸν Σχολεῖον, εὐγενῶς κατεχόμενος ἀπὸ ἰδέας τῆς προόδου τῆς ἐλευθερίας, ἀπίθανεν ὡς ἥρωα τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοῦ Σολφερίνου· ὁ ἕτερος στρατάρχης τῆς Γαλλίας. Ὅλοι δ' αἱ θέσεις του εἰσὶ μηδενικαὶ ἐνώπιον τῆς δόξης ἢν ἀπέκτισε καὶ τῆς τιμῆς ἢν οὗτος ἐμπνέει. Ὁ Τρίτος ὁ Σαγκαρνιέρ, ὁ Ἀφρικανὸς Μασσένας, ὡς ἐκάλει τούτον ὁ Σαίντ-Αρνὸ ἢ ὡς οἱ Ἄραβες ἔλεγον ὁ μέγας τακτικὸς τοῦ Γαλλικοῦ εἰς Ἀλγερίαν στρατοῦ, ὁ σωτὴρ τῆς κοινότητος κατὰ τῆς δημαγωγίας, ζῆ σήμερον πεθλιμμένος εἰς ἐξορίαν!

« Δὲν εἶναι ἡ κεφαλὴ ἣτις ἀναθιβάει ἐψηλὰ, εἶναι ἡ καρδιά » ἔλεγεν ὁ Σατωβριάν· ὁ στρατάρχης Μακμαῶν ἐγνώριζε τὸ ἀξίωμα τοῦτο καὶ ἐσυμφώνησε. Τὸ εὐγενὲς τῆς κατὰ

γωγῆς, ἡ εὐθύτης τοῦ χαρακτῆρος κάμνουσιν αὐτὸν ἓνα τῶν ὀλίγων ἀνθρώπων ἐκείνων οἵτινες, ἀπομονούμενοι τρόπον τινα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος, γνωρίζουσι νὰ συμβιβάζωσι τὸν τρόπον τοῦ ὑπηρετεῖν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα εἰς τὰς πρώτας τάξεις, χωρὶς οὐδέποτε νὰ ὑποδουλώσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν. Ἐπὶ τέλους εἶναι μία ταλαιπωρουμένη καὶ βωμάλια φύσις, ἦν τὸ κλῆμα τῆς Ἀφρικῆς μᾶλλον ἐκράτυνε καὶ κατέστησεν ἱκανὴν νὰ ὑποφέρῃ τοὺς μόχθους καὶ τὰς στερήσεις τόσον ἀπαθῶς καὶ ἀμερίμως, ὅσον καὶ τοὺς κινδύνους. Νὰ διέλθῃ εἴκοσιν ἐπὶ τοῦ ἵππου ὥρας, δι' αὐτὸν εἶναι τίποτε. Λέγουσιν ὅτι ἐκτὸς τούτων ὁ Στρατάρχης φέρεται κάλλιστα πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ πολὺ φροντίζει περὶ τῆς εὐζωίας αὐτῶν, πράγμα τὸ ὁποῖον, μετὰ τόσας ἠθικὰς ιδιότητας αἵτινες τὸν τιμῶσιν, οὐδένα βεβαίως ἐκπλήττει. Ὅλα λοιπὸν δίδουσιν ἡμῖν νὰ υποθίσωμεν ὅτι μεγάλῃ καὶ εὐγενῇ ἔργα ἀνεμένωμεν ἐκ τοῦ Στρατάρχου Μακμαῶν, ἀρκεῖ μόνον αἱ ἐχθρικαὶ σφαῖραι νὰ φεισθῶσιν αὐτόν. Ἐνταῦθα δὲ πρέπει νὰ ἀναβάλλωμεν τὴν διήγησιν εἰς τὸ μέλλον, καθόσον ἀφορᾷ αὐτὸν· ἐκ τῶν πριτέρων δὲ δύναται τις νὰ ὑπολογίση, ὅτι τίποτε δὲν θέλει κάμει διὰ νὰ τὰς ἀποφύγῃ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

— Ὁ ταγματάρχης Κ. Β. Πετιμεζᾶς διωρίσθη ὑποδιοικητῆς τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ἀντὶ τοῦ Μομφεράτου διωρισθέντος εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν ἐν τῷ τμήματι τοῦ πυροβολικοῦ.

— Ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Κ. Βουγιούκας διωρίσθη ὑπασπιστῆς τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ἀντὶ τοῦ Κ. Θρ. Μάνου μετατεθέντος ὡς τοιοῦτου εἰς τὸ ὄπλοστάσιον.

— Οί ύπολογαγοί κκ. Δουρδούμας και Πονηρόπουλος διωρί-
σθησαν έπιθεωρηται τής Στρατ. Σχολής.

— Διοικηται τών δύο λόχων τών πυροσβεστών διωρίσθησαν
οί ύπολογαγοί τοϋ μηχανικοϋ Κ. Λέκας και Ηπίτης.

